

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Lausunto luonnoksesta uhanalaisten lajien suojelun toimintaohjelmaksi

INFRA ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä Suomen luonnon monimuotoisuuden ja kestävän käytön strategiasta vuosille 2012 - 2020 on asetettu päämääräksi, että luonnon monimuotoisuuden tilaa parannetaan turvaamalla ekosysteemit, lajit ja perinnöllinen monimuotoisuus. Tavoitteena on muun muassa, että vuoteen 2020 mennessä uhanalaisten lajien häviäminen Suomesta on estetty, uhanalaisimpien lajien suojelun tasoa on parannettu ja uhanalaistumiskehitys on pysäytetty.

Periaatepäätöksen ja sen toteuttamiseksi laaditun toimintaohjelman mukaan valtioneuvosto tehostaa eliölajien suojelua laatimalla ja toteuttamalla lajisuojelun toimintaohjelman yhteistyössä asiaan liittyvien toimijoiden kesken. Toimintaohjelman keskeisenä tavoitteena on parantaa yhteistyötä hallinnonalojen ja toimijoiden välillä, jotta lajiston uhanalaistumiskehitys saataisiin katkaistua kustannustehokkain sekä riittävän laaja-alaisin ja vaikuttavin toimin.

INFRA ry toteaa, että kaikissa maankäyttöön liittyvissä kartta-aineistoissa tulee siirtyä ripeästi sähköisiin menettelyihin, jotka osaltaan yhdenmukaistavat yritysten ja kansalaisten mahdollisuuksia saada ajantasaista tietoa elinympäristöstään. Maanomistajalla tulee olla tiedossa kaikki hänen maahansa kohdistuva ympäristötieto kun taas suurelle yleisölle riittää yleisluontoisemmat tiedot.

INFRA ry kannattaa erityisesti toimenpiteitä, jotka helpottavat ympäristölupien hakemista ja nopeuttavat lupaprosesseja sekä joiden avulla voidaan esimerkiksi välttää ylimääräisiä selvitys- tai täydennyspyyntöjä ja jossa olemassa oleva ympäristötieto, kuten lajitiedot ja lajien suojelutilanne, kohdentuu automaattisesti lupahakemukseen ilman että kenenkään tarvitsee sitä erikseen pyytää.

INFRA ry huomauttaa, että lajitiedon ajantasaisuudella on kuitenkin suuri vaikutus lupaprosesseissa ja siihen tulee jatkossa aineistojen täydentyessä kiinnittää erityisen suurta huomiota. Väärällä tiedolla voi olla suuri merkitys luvan hakijan oikeusturvaan. INFRA ry:n näkemyksen mukaan on hyvä, että tiedon tuottamisen tahot, prosessit ja vastuut nimetään ja tarvittavat resurssit määritetään pitkällä tähtäyksellä, jotta ei synnytetä massiivista tietokantaa, joka heti synnyttyään pitäisi sisällään vanhentunutta tietoa.

Yksityiskohtaisia kommentteja ehdotetuista toimenpiteistä:

(15) *Tuetaan erityisesti eliöryhmäkohtaisten työryhmien, yhdistysten ja seurojen vapaaehtoistoimintaa. Otetaan maanomistajia ja asiantuntijaharrastajia mukaan lajien suojelutoimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Selkiytetään ja yhtenäistetään sopimuksia ja tutkimuslupien hakukäytäntöjä.*

INFRA ry:n näkemyksen mukaan tämän kaltainen toiminta voisi olla houkuttelevaa myös yrityksissä esimerkiksi talkoisiin osallistumalla tai osana yrityksen TYKY- toimintaa. Yritysten houkuttelemiseksi mukaan toimintaan tarvitaan lisää tietoa mahdollisuuksista.

(18) *Kehitetään luontoselvityksiä tekeville konsulteille ammatilliset kriteerit ja standardit. Päivitetään luontoselvityksiä koskeva ympäristöopas ja järjestetään koulutusta sekä luontokartoittajille että selvitysten tilaajille. Sovitaan ja ohjeistetaan menettelytavat tarkkojen paikkatietojen kokoamiseksi tallentamista varten sekä lajien määrittelyjen varmistamiseksi tarvittavien näytteiden keräämiseksi ja museoihin toimittamiseksi.*

INFRA ry huomauttaa, että tiukat ammatilliset kriteerit ja standardit nostavat vääjäämättä konsulttien hintaa, vähentävät tarjontaa ja aiheuttavat saatavuusongelmia eri puolilla Suomea. Lisäksi on huomioitava seuraavat kysymykset:

- Kuka vastaa lajitietojen siirrosta esim. viranomaisen määräämästä ja ympäristöluvan varaisen toiminnanharjoittajan konsultilta tilaamasta luontoselvityksestä?
- Miten siirtojen määrättäisiin tapahtuvan?
- Kuka varmistaa tiedot esim. hyvin poikkeuksellisista lajeista tai esim. luontotyyppien osalta, kun määrittelyt eivät ole varmoja (esim. eri lehtotyyppien määrittelyt)?

(21) *Kehitetään uhanalaisten lajien etäsuojelun keinoja. Määritellään yleiset periaatteet lajien siirtoja ja palautuksia varten ja arvioidaan palautusistutusten tarve lajikohtaisissa suojelusuunnitelmissa. Edistetään lajien palauttamista entisille esiintymispaikoilleen sellaisille ennallistetuille tai hoidetuille kohteille, joilla sopivaa elinympäristöä on riittävästi ja tarvittavat voimavarat elinympäristön hoitoon on turvattu pitkällä aikavälillä.*

Sekä

(41) *Lisätään kalkki- ja serpentiinikalliot luonnonsuojelulain 29 §:n luontotyyppeihin ja suunnataan METSO-ohjelman toimenpiteitä lajistollisesti arvokkaimpien kallioiden lajiston turvaamiseksi. Otetaan uhanalaiset lajit huomioon louhosten jälkihoitosuunnitelmissa louhoskäytön loputtua. Ohjeistetaan toiminnanharjoittajia ja luvittajia louhosten lajisuojelua edistävistä maisemointitavoista.*

INFRA ry kannattaa ohjeistuksen päivittämistä erilaisten maisemointivaihtoehtojen osalta. Vastuiden osalta velvoitteiden aikajännettä tulee harkita tarkkaan.

(22) Selvitetään mahdollisuudet soveltaa kompensatioita lajisuojelun poikkeusluvista. Arvioidaan, mitä reunaehtoja kompensatioille olisi asetettava. Selvitetään ekosysteemihoiteli-tyyppisen toimintamallin toimivuutta ja jatketaan sen kokeilua soveltuvilla kohteilla.

INFRA ry kannattaa toimenpidettä. INFRA ry huomauttaa, että myös epäonnistuneista kokeiluista pitäisi jakaa tietoa, ettei jo kerran tehtyjä virheitä toistettaisi.

Helsingissä 5.9.2016

INFRA ry

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Eija Ehrukainen".

Eija Ehrukainen

Johtaja, ympäristö ja yhteiskunta-
vastuu